

Memorandum de înțelegere privind menținerea stabilității financiare

Scopul și organizarea activității instituțiilor participante

1. Guvernul Republicii Moldova (Guvernul), Banca Națională a Moldovei (BNM), Comisia economică, buget și finanțe a Parlamentului Republicii Moldova, Comisia Națională a Pieței Financiare (CNPF) și Fondul de garantare a depozitelor în sistemul bancar (FGDSB), numite în continuare Părți, au semnat acest Memorandum de înțelegere privind menținerea stabilității financiare (în continuare Memorandum), care determină măsurile de combatere a cauzelor crizei financiare sistemice, stabilirea procedurii eficiente de interacțiune între autorități și realizarea unei abordări de coordonare cu scopul asigurării încrederii depline în instituțiile financiare.

2. Conform Hotărârii Guvernului nr. 449 din 2 iunie 2010 este constituit un Comitet Național de Stabilitate Financiară (CNSF) de nivel înalt care își va asuma obligația și responsabilitatea generală de gestionare și abordare a crizei financiare sistemice și care va fi funcțional până la o notificare ulterioară a Guvernului. În acest sens, CNSF-ul are următoarele atribuții:

- a) gestionează crizele financiare extraordinare;
- b) definește crizele sistemice;
- c) prezintă Guvernului propunerile de politici și măsuri în scopul protejării depozitelor, capitalizarea și recapitalizarea băncilor etc.;
- d) stabilește căi unice de comunicare între autoritățile publice implicate în gestionarea crizelor sistemice din sectorul financiar;
- e) emite periodic declarații oficiale pentru evitarea situațiilor de dezinformare;
- f) restabilește credibilitatea în securitatea sistemului bancar;
- g) convine asupra tuturor aspectelor strategice ale Memorandumului de Înțelegere, care delimitează responsabilitățile autorităților publice implicate în gestionarea situațiilor de criză din sectorul financiar;
- h) propune măsuri adiționale și imediate în caz de producere a crizelor extraordinare în sistemul financiar.

3. Acest Memorandum stabilește:

- a) principiile de menținere a stabilității financiare și de gestionare a crizei financiare sistemice;
- b) obligațiile și responsabilitățile autorităților publice respective pentru menținerea stabilității financiare și pentru gestionarea crizei financiare sistemice;
- c) politica schimbului de informații;
- d) principiile de gestionare a aplicării măsurilor anticriză.

4. Criza financiară sistemică apare atunci când una sau mai multe instituții financiare au probleme destul de serioase cu un impact negativ semnificativ asupra economiei reale. Stabilitatea financiară poate fi definită ca o situație în economie, caracterizată prin lipsa dezechilibrelor, ce ar putea cauza o corecție negativă a piețelor financiare, apariția unei crize financiare sistemice sau incapacitatea instituțiilor financiare de a menține efectuarea uniformă a operațiunilor financiare. Stabilitatea financiară se menține prin reglementări corespunzătoare ale riscurilor actuale și potențiale, prin managementul eficient al mecanismelor de gestionare și redistribuire a riscurilor și prin asigurarea încrederii populației în sistemul financiar.

Principiile de menținere a stabilității financiare și de gestionare a crizei financiare sistemice

5. Interacțiunea dintre Părți, dintre CNSF și Părți în procesul de menținere a stabilității financiare și gestionării crizei financiare sistemice este bazată pe următoarele principii de bază:

Coordonare – definirea obligațiilor și responsabilităților fiecărei Părți pentru a evita dublarea și pentru realizarea abordării coordonative;

Oportunitate - analiza indicatorilor solidității financiare pentru identificarea la timp a vulnerabilităților și a riscurilor stabilității financiare, în scopul întreprinderii măsurilor corespunzătoare;

Eficacitate - elaborarea și realizarea măsurilor cuprinzătoare pentru asigurarea unui proces operativ de luare a deciziilor;

Costuri minime – alegerea metodei (instrumentelor, mecanismelor) pentru soluționarea problemelor din sectorul financiar cu costuri minime pentru populație;

Transparență – comunicarea deschisă către public a responsabilităților legate de menținerea stabilității financiare, a măsurilor întreprinse și a rezultatelor obținute în cadrul activităților desfășurate;

Schimb de informații – schimb de informații necesare pentru realizarea de către fiecare Parte a sarcinilor, în conformitate cu cerințele privind securitatea, asigurarea confidențialității și a secretelor protejate de lege.

Obligațiile și responsabilitățile autorităților publice respective pentru menținerea stabilității financiare și pentru gestionarea crizei financiare sistemice

6. Părțile nu sunt limitate în luarea deciziilor independente în conformitate cu funcțiile și împuternicirile lor stipulate în legislația Republicii Moldova. Despre aceste măsuri luate în timpul crizei financiare sistemice va fi imediat informat CNSF. Părțile își vor coordona din timp acțiunile pe care le vor întreprinde, în măsura în care acestea vor influența performanțele celeilalte (celorlalte) Părți. Coordinarea dintre Părți și CNSF are ca scop asigurarea încrederii participanților pieței în sistem și în măsurile întreprinse.

7. Componenta și funcțiile de bază ale CNSF:

a) Prim - ministru – președinte.

b) Guvernatorul Băncii Naționale a Moldovei – vicepreședinte, care va avea următoarele responsabilități: reglementarea și supravegherea activității băncilor, asigurarea funcționării stabile a sistemului de plăți interbancare, oferirea suportului urgent de lichiditate băncilor sau pieței bancare, evaluarea în comun cu FGDSB a costului unei crize potențiale pentru bănci.

c) Ministrul economiei – membru: ca verigă de legătură dintre CNSF și Guvern va realiza coordonarea dintre Părți. Va elabora prognozele principalilor indicatori macroeconomici pe termen scurt, mediu și lung, va participa la elaborarea proiectelor de legi și a altor acte normative cu privire la reforma fiscală și financiară, inclusiv va prezenta Guvernului propuneri privind necesitatea depunerii fondurilor publice în capitalul băncii aflate în dificultate (Capital de gradul 1 sau 2), a anunțării garanției extraordinare temporare de stat, a elaborării legilor noi sau modificării celor existente.

d) Secretarul general al Guvernului – membru, care va avea următoarele responsabilități: asigurarea, în caz de necesitate, a implicării ministerelor sau a altor agenții guvernamentale, care nu au reprezentanți în CNSF, în activitatea și / sau prezentarea la recomandarea CNSF a informațiilor necesare pentru adoptarea deciziilor CNSF.

e) Ministrul finanțelor – membru, care va avea următoarele responsabilități: discutarea cu organele de resort a problemelor legate de buget, acordarea băncilor, în baza deciziei Guvernului, a sprijinului financiar și oferirea fondurilor suplimentare conform legislației în vigoare, răscumpărarea anticipată a valorilor mobiliare de stat, înaintarea propunerilor de modificare a Legii bugetului.

f) Președintele Comisiei economie, buget și finanțe, Parlamentul Republicii Moldova - membru, care va avea următoarele responsabilități: asigurarea informării operative a forului legislativ privind deciziile CNSF, asigurarea coordonării procesului de adoptare a deciziilor din domeniul de competență a forului legislativ.

g) Președintele CNPF – membru, care va avea următoarele responsabilități: informarea CNSF despre situația financiară a instituțiilor pe care le supraveghează, inclusiv despre expunerea acestora față de băncile vulnerabile.

h) Directorul general executiv al FGDSB – membru, care va avea următoarele responsabilități: achitarea promptă de către FGDSB a depozitelor garantate, informarea CNSF despre capacitatea financiară a FGDSB pentru ca în caz de necesitate, să contracteze împrumuturi de pe piață sau de la Guvern.

CNSF va putea înființa subcomitete cu cadre dintr-o singură sau din mai multe autorități, care vor cuprinde personal de specialitate pentru a efectua operațiuni, a colecta și evalua informația, a lua legătura cu alte autorități, cum ar fi băncile centrale și autoritățile de supraveghere ale altor țări, pentru a oferi CNSF informații în timp util.

Obligațiile și responsabilitățile Guvernului

8. Guvernul:

- a) evaluează propunerile CNSF și întreprinde măsurile de rigoare în caz de necesitate;
- b) promovează o politică economică ce vizează menținerea stabilității macroeconomice;
- c) asigură eficiența utilizării resurselor financiare de stat și gestionarea activelor statului;
- d) menține funcționarea autorităților publice și a întreprinderilor aflate în proprietatea statului în mod transparent, obiectiv și asigură dezvăluirea informației complete;
- e) oferă sprijin financiar din partea statului conform prezentului Memorandum și legislației în vigoare (sub formă de depuneri directe de capital sau împrumuturi subordonate, de solicitare a implicării unei bănci aflate în proprietatea (sau cu capital majoritar de stat)

statului în tranzacții de fuzionare, achiziție sau de predare a activelor și preluare a obligațiilor, de emitere a unei garanții etc.);

- f) informează CNSF despre sursele de sprijin financiar (creșterea deficitului bugetar, optimizarea sau blocarea cheltuielilor bugetare, emiterea valorilor mobiliare de stat, atragerea surselor externe suplimentare, revizuirea politicii fiscale, etc.) pentru a permite părților să întreprindă măsuri suplimentare în caz de necesitate;
- g) contribuie la aprobarea legislației referitoare la gestionarea eficientă a aplicării măsurilor anticriză, în conformitate cu principiile definite în prezentul Memorandum;
- h) consultă Banca Națională a Moldovei cu privire la decizia privind aplicarea măsurilor de salvagardare, în cazul în care criza sistemică induce circulația capitalului în/din Republica Moldova care cauzează sau poate cauza dificultăți serioase în promovarea politicii monetare și/sau valutare;
- i) decide în care instituție financiară statul va depune capital statului;
- j) decide și anunță despre garanțiile extraordinare temporare emise privind depozitele și zilele de odihnă bancare și
- k) ia legătură cu instituțiile financiare internaționale pentru a obține finanțare suplimentară și/sau consimțământul de întrerupere a acordurilor deja semnate pe motiv de forță majoră.

Obligațiile și responsabilitățile BNM

9. BNM contribuie la menținerea stabilității sistemului bancar și a instituțiilor financiare supravegheate prin:

- a) stabilirea normelor prudențiale, a altor prevederi și limite privind activitatea instituțiilor financiare, supravegherea activității acestora, inclusiv a calității serviciilor financiare acordate clienților;
- b) realizarea procesului de restructurare și soluționare, conform legislației în vigoare, a situației băncilor aflate în dificultate;
- c) informarea CNSF referitor la băncile ce au nevoie de capital, necesitatea instituirii regimului de administrare specială, lichidare sau alte măsuri și înaintarea, după caz, a propunerilor relevante;
- d) asigurarea ca băncile capitalizate de către Guvern să țină obligațiile de stat cât mai mult posibil, iar vânzarea/răscumpărarea acestora pînă la scadență să fie conform unui plan aprobat de BNM de comun acord cu Ministerul Finanțelor;
- e) monitorizarea piețelor financiare, a băncilor și instituțiilor financiare, precum și a riscului din sectoarele conexe;
- f) inițierea creditării urgente a băncilor, extinderea listei activelor-garanții acceptate de la băncile solvabile, creditarea, numai contra garanției Guvernului, a băncilor insolubile sau băncilor solvabilitatea cărora este dificil de determinat;
- g) luarea deciziei privind aplicarea măsurilor de salvagardare în consultare cu Guvernul, în cazul în care criza sistemică induce circulația capitalului în /din Republica Moldova care cauzează sau poate cauza dificultăți serioase în promovarea politicii monetare și/sau valutare, precum și informarea CNSF despre încălcările cerințelor aferente măsurilor de salvagardare, constatate în timpul inspecțiilor la bănci,
- h) implementarea politicii monetare în vederea asigurării obiectivului fundamental al BNM și asigurarea transparenței deciziilor de politică monetară;
- i) informarea continuă a creditorilor străini ai băncilor de importanță sistemică despre evoluțiile ce țin de managementul crizei sistemice;

- j) operarea pe piața financiară în scopul menținerii unui nivel optim de lichiditate;
- k) asigurarea funcționării continue și stabile a sistemului de plăți interbancare și supravegherea sistemului de plăți din republică,
- l) informarea CNSF despre rezultatele Sistemului de alertare rapidă și indicatorii de soliditate financiară.

Obligațiile și responsabilitățile FGDSB

10. FGDSB este persoană juridică de drept public, care compensează plata depozitelor în cazul în care acestea devin indisponibile. FGDSB contribuie la menținerea stabilității sistemului financiar și anume:

- a) plătește depozitele garantate conform legislației în vigoare;
- b) coordonează cu CNSF necesitatea stabilirii plății contribuțiilor speciale (pentru a lua în considerare efectele adverse asupra altor bănci);
- c) coordonează cu CNSF oportunitatea contractării împrumuturilor de pe piață sau de la Guvern;
- d) poate acorda finanțare băncii – cumpărător / băncii care preia activele și obligațiile prin achitarea diferenței în cazul tranzacției P&A (predarea activelor și preluarea obligațiilor), conform legislației în vigoare, a băncii aflate în curs de lichidare în legătură cu insolabilitatea.

Obligațiile și responsabilitățile CNPF

11. CNPF contribuie la menținerea stabilității sistemului financiar prin:

- a) autorizarea, supravegherea și reglementarea activităților pe piața financiară nebancaară;
- b) monitorizarea și prezentarea informației cu privire la participanții pe piața financiară nebancaară, inclusiv la riscurile din sectoarele conexe, care pot influența sectorul nebancaar;
- c) asigurarea transparenței pe piața financiară nebancaară;
- d) recomandarea fondurilor de garanție pentru investitori;
- e) adoptă măsurile necesare pentru evitarea apariției riscului sistemic pe piața financiară nebancaară.

Politica schimbului de informații

12. Părțile vor evita suprapunerea activității și vor utiliza formulare standard de raportare pentru a optimiza prezentarea informației de către respondenți.

13. Schimbul de informații se bazează pe oferirea reciprocă de către Părți a informației depline, în mod gratuit și la timp, în volumul și formatul necesar pentru îndeplinirea calitativă a sarcinilor definite în Memorandum.

14. Părțile examinează necesitatea întocmirii și distribuirii în mod regulat a indicatorilor solidității financiare a instituțiilor financiare, sectorului nefinanciar și gospodăriilor.

15. BNM este responsabilă pentru compilarea și difuzarea indicatorilor solidității financiare calculate de către autoritățile de stat interesate.

1) Funcțiile BNM sunt:

- a) stabilirea, în cooperare cu alte autorități de stat interesate, a unei liste complete a indicatorilor solidității financiare;
- b) compilarea indicatorilor solidității financiare primite de la autoritățile de stat interesate;
- c) difuzarea periodică a indicatorilor solidității financiare (la decizia CNSF);
- d) implementarea în contextul sectorului bancar a funcțiilor specificate la lit.a) – d) din subpunctul 2.

2) Funcțiile autorităților de stat interesate, în limita competenței acestora, sunt:

- a) colectarea datelor necesare calculării indicatorilor solidității financiare;
- b) îmbunătățirea formularelor statistice existente (după necesitate);
- c) elaborarea /ajustarea metodologiei de calculare a indicatorilor solidității financiare în baza cerințelor internaționale;
- d) calcularea indicatorilor solidității financiare conform metodologiei stabilite;
- e) transmiterea către BNM a informației aferente indicatorilor solidității financiare.

Principiile de gestionare a aplicării măsurilor anticriză

16. Prevenirea crizei financiare sistemice și reducerea la minimum a efectelor negative ale acesteia poate solicita diverse instrumente de confirmare a crizei și proceduri în funcție de relațiile cauză-efect și efectul sistemic potențial al crizei. În același timp, evaluarea necesității și nivelului de intervenție a statului se bazează pe următoarele principii:

- a) sprijinul statului pentru sectorul financiar este oferit în cazuri excepționale, când acesta este considerat drept unica soluție de prevenire a perturbării stabilității financiare;
- b) sprijinul statului se bazează pe eficiență și viabilitate și este în conformitate cu planul propus de instituția financiară și aprobat de autoritatea competentă de supraveghere;
- c) prioritatea se acordă soluțiilor parvenite din sectorul privat (recapitalizarea, fuziunile și achizițiile, P&A etc.) în comparație cu intervenția statului, fiind încurajate condițiile de realizare a acestora în conformitate cu legislația în vigoare;
- d) reducerea la minimum a riscului financiar pentru contribuabili;
- e) garanțiile Guvernului oferite instituțiilor financiare sunt condiționate de preîntâmpinarea unui potențial efect domino asupra insolvabilităților bancare;
- f) Cooperarea constructivă și eficientă a Părților.

17. În cazuri excepționale, BNM activează drept creditor de ultimă instanță, în condiții de pericol pentru stabilitatea financiară a sistemului bancar. Împrumuturile se acordă conform reglementărilor BNM. BNM nu contribuie cu capital în instituțiile financiare.

18. Pentru punerea în aplicare efectivă a principiilor de gestionare a aplicării măsurilor anticriză Părțile consideră drept premise necesare condițiile următoare:

- a) îmbunătățirea Sistemului de alertare rapidă și a metodologiei de evaluare a expunerii la crize financiare sistemice; (BNM, CNPF);
- b) elaborarea metodelor de evaluare a eficacității diferitelor forme de sprijin financiar de stat (CNSF, Guvernul);
- c) elaborarea procedurilor de recapitalizare și îmbunătățire a situației financiare a instituțiilor financiare (BNM, CNPF);
- d) efectuarea frecventă a testărilor la stres (BNM, CNPF);
- e) stabilirea procedurilor de evaluare a activelor instituțiilor financiare care fac obiectul intervenției statului (CNSF);
- f) elaborarea planurilor de intervenție pentru situații neprevăzute (toate Părțile);
- g) asigurarea transparenței informaționale de către instituțiile financiare (BNM, CNPF).

Implementarea Memorandumului

19. Ministerul Finanțelor este autorizat să coordoneze activitățile Guvernului privind punerea în aplicare a obiectivelor Memorandumului.

20. Părțile vor pregăti modificările respective la legislație, dacă este nevoie, cu scopul atingerii obiectivelor Memorandumului.

21. Prezentul Memorandum poate fi modificat sau completat la necesitate cu acordul Părților.

22. Prezentul Memorandum intră în vigoare la data semnării lui de către Părți.

23. Prezentul Memorandum se încheie în 8 (opt) exemplare în original, cu putere juridică egală, câte unul pentru fiecare Parte.

Filat Vladimir prim-ministru

Drăguțanu Dorin guvernatorul Băncii Naționale a Moldovei

Lazăr Valeriu viceprim-ministru, ministrul economiei

Bodiu Victor secretar general al Guvernului

Negruța Veaceslav ministru al finanțelor

Ioniță Veaceslav președinte al Comisiei economie, buget și finanțe,
Parlamentul Republicii Moldova

Cibotaru Mihail președinte al Comisiei Naționale a Pieței Financiare

Usatfi Eduard director general executiv al Fondului de garantare a
depozitelor în sistemul bancar

